

BİLİMİN İSİGİNDA YÜRÜRKEN ...

Dogan Aksari¹

“Büyük ve iyi yönetilen halka açık bir yüzme havuzunda çalışan birisi de, kendini bilimci olarak niteleyen milyonlarca kişi arasında kolaylıkla yer alabilir; sudaki hidrojen-demir yoğunluğunu ölçen, bakteri ve mantar miktarını kontrol eden bir kimse olduğu için.” (Medawar, 1994)

Sahtekarlığın alıp basını gittiği günümüzde, ilk önce, insanların eğitimlerine değil yapabileceklerinin sınırına bakmak gerektiğini düşünüyorum. Tabi bunun da eğitimle şekillendiğini inkar etmemek gerek. Ancak burada su soruyu kendinize sormanızı istiyorum: Mimar Sinan, Süleymaniye Camii’ni yaparken, Camii’nin bahçesine yer altı suyunu çekecek türden ağaçlar dikilmesi gerektiğini eğitim alarak mı öğrendi? Baska bir örnek verecek olursam: Acaba Bursa’yi inşa eden köylü atalarımız, şehri, Bursa Ovası’na değil de Uludağ’ın eteklerine kurarken eğitim mi aldılar? Cevap çok basit: Hayır!

Bazılarınızın bana kızdığını duyar gibiyim. Medawar yazısına söyle devam ediyor: “Eğer bu havuz görevlisi akıllı ve hırslı bir kimse ise, bir halk kitaplığına veya gece okuluna gidip biraz bakteriyoloji ve mikoloji² çalışarak, okulda fen derslerinde öğrendiklerini genişletebilir, bu yolla da, kuskusuz, yüzme havuzunu insanlar için elverişli kılan sıcaklık ve nemin mikroorganizmaların üremesini de kolaylaştırdığını öğrenir. ...”. Tabi burada “pür” bilim ile uygulamalı bilim arasında bir ayırım yapmak doğru olacaktır. Pür bilimin her zaman ayrı bir yerde olmalıdır. Seçilmiş kişiler dışında kimsenin ulaşamayacağı bir yer. Tarihin belli zamanlarında belli kişiler gelir, oradan alacaklarını alır ve adının sonsuza dek yaşamasını sağlayacak “iz”leri oraya bırakır ve giderler.

Uygulamalı bilim ise bir çok bilim adamının yaptığı ve yaparken de herkesin gözünün önünde olan bir olgudur. Yani havuz görevlisinin yaptığıdır aslında, *pür* bilimi kullanmaktır. Bir hocam söyle demisti: “Sen üniversitede *sadece* öğrenmeyi öğrenmelisin”. Haklıydı aslında, bana, binlerce formülü ezberlemenin ne kadar gereksiz olduğunu, öte yandan bana gerekli formülün hangi kitabın kaçınıcı sayfasında olduğunu bilmemin gereğini anlatmaya çalışmıştı.

Hocam, Prof. Dr. Ahmet Ercan³, biz öğrencilere bülten içinde bir bölüm verebileceklerini ilk söylediğinde, aklıma gelen ilk konu “Öğrenci gözüyle bir öğretim üyesi nasıl olmalıdır?” olmuştur. Tabi bu konu basta yazdıklarımın daha çok ilgi çekti ve de tepki. Her şeyden önce, “herkes kendi işini yapsın” mantığından hareketle, öğrencilerin bu tür açıklama ve yorumlarda bulunamayacakları düşüncesine sahip öğretim üyeleri olduğuna eminim. Unutulmamalıdır ki öğrenciler, bir çok konuda olduğu gibi bu tür konularda da fikir ve bu fikirlerini şekillendirip yorumlama yeteneğine sahiptir.

¹ Bogaziçi Üniversitesi, Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırmaları Enstitüsü, Jeofizik Mühendisliği, Yüksek Lisans Öğrencisi. e-mail : aksari@boun.edu.tr. Tel: +90 532 577-8782

² Mantar hastalığı bilimi

³ TMMOB Jeofizik Mühendisleri Odası Başkanı

Aslında yolumuzu tasvir etmeye çalıstım bilimden bahsederken, baska çaremiz olmadıgından, baska çareniz olmadıgından. Önemli olanın bilim olduğu ve onunda tek olduğunu vurgulamaya çalıstım ve bu yolda olan herkesin bilim adına bir seyler yapmaya çalıstıkları inancını hiç yitirmedim. Yitirmemeliyiz.

Sonuç olarak, geleceğin bilim adamı olarak nitelendirilen bizler, sizler ve gelecek için neler ifade ettiğimiz bilincinde ve bize harcanan emeğin ağırlığı altındayız. Bütün bu sorumluluklar çerçevesinde bize sunulan bu fırsatları, yani bu köseyi, olması gerektiği gibi, bizden beklediğiniz gibi kullanacağız.

Gelecek bizleriz. Merak etmeyin ...

KAYNAKLAR

Medawar, PB. *Genç Bilim Adamına Ögütler*. Çev. Nermin Arik. TÜBİTAK 1998. 14 Baskı